

carnem et sanguinem vivamus. Dei voluntate et amore facti sumus divine consorts nature, regisque colestis heredes: Voluntate igitur et amore Dei eligamus ut regulam morum nostrorum: ad hanc omnes cogitationes, omnia consilia, omnia opera nostra dirigamus: non ad voluntatem carnis, non ad voluntatem viri, id est, ad cupiditatem, ad amorem humanum et carnalem.

VERS. 14.—Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis: et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiae et veritatis. Verbi Dei examinationem capere aequo impossibile est ac magnitudinem. Deus factus est homo: Filius aeterni Patri, filius hominis; Verbum, infans; Vita, mortalis; Lux, in tenebris, id est, in medio hominum peccatorum. Ut homines nascerentur ex Deo, primò ex ipsius natura est Deus. Christus enim Deus, et Christus natus ex hominibus. Noli ergo mirari quia officios filii Dei per gratiam, quia nascitur ex Deo secundum Verbum ejus. Pris ipsum Verbum nasci voluit ex homine, ut tu securus nasceris ex Deo, et dices tibi: Non sine causa Deus nasci ex homine voluit, nisi quia aliquis momenti me existimat, ut immortaliter me faceret, et pro me mortaliter nasceret. Idēo cim dixisset S. evangelista: Ex Deo nati sunt: quini ne miraremur et exhorteremus tantum gratiam, ut nobis incredibile videatur quia homines ex Deo nati sunt, quasi securum te faciens, ait: «Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis. Incarnationis Christi consilium oppugnat, qui terrenis ac sensibilius bonis adharet, qui mundanis celstitudinem consecratur; cum propterea Verbum caro sit factum, ut nos ab iis avocaret ab abstractu. Ipse nascitur calyrum fecit, unde tergerent oculi cordis nostri, et possemus videre maiestatem ejus per eum humilitatem. Idēo «Verbum caro factum est, et habitavit in nobis. Sanarit oculos nostros: «Et vidimus gloriam ejus. Gloriam ejus nemo posset videre, nisi carnis humilitate sanaretur. Unde non poteramus videre? Irruerat homini quasi pulvis in oculum, irruerat terra, saucievaret oculum, videre non poterat lucem: oculis iste sauciatus innigeretur: terrā sauciatus erat, et terra illū mitterit ut sanetur. Omnia enim colliria et medicamenta, nihil nisi misera tristitia. De pulvere cœcatus es, de pulvere sanaris: ergo «caro te cœcavat, caro te sanat. Carnalis enim anima facta erat consentiendo affectibus carnalibus, inde fuerat oculus cordis cœcatus. Verbum caro factum est; medicus iste tibi fecit collirium. Hec S. Augustinus, tract. 2 in Joan., n. 15, 46. Et quoniam sic venit ut de carne vita carnis extinguatur, et de morte occidetur mortem: idēo factum est in te quoniam Verbum caro factum est, tu possis dicere: «Et vidimus gloriam ejus. Qualem gloriam? Quia factus est Filius hominis? Illa humilitas ipsius est, non gloria. Sed quod perduta est aries hominis curata per earn? Vidimus, inquit, gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiae et veritatis.

VERS. 16.—Et de plenitudine ejus omnes nos accipimus, et gratiam pro gratia. Quantò magis Christo unimur, tanto abundantius de duplice ejus plenitudine

accipimus. Omnis enim boni principium est ut Deus; ut vero caput Christianorum et electorum, principium est omnis sanctitatis et gratiae. Accipimus de plenitudine ejus primò gratiam, et rursus accepimus gratiam pro gratia. «Quam gratiam primò accipimus? Fidem. In fide ambulantes, in gratia ambulamus. Unde enim hoc meritorum? Quibus nostris precedentibus meritis? Non se quisque compulpet, redat in conscientiam suam, querat latrabo cogitationum suarum, redat ad seriem factorum suorum: non attendat quid sit, si jam aliquid est: sed quid datur, ut esset aliquod; inventet non se fuisse dignum nisi supplicio. Si ergo supplicio dignus fuisti, et venisti ille qui non peccata purior, sed peccata donaret, gratia tibi datur est, non merita redditia. Unde vocatur gratia? quia gratia gratis datur: non enim precedentibus meritis omnis quod acceptisti. Hanc ergo accepisti gratiam primam peccator, ut ejus peccata dimittentes. Quid meruit? «Interrogat justitiam, inventi ponam: «interrogat misericordiam, inventi gratiam...» Sed haec et promiserit Deus per prophetas: itaque cim venit dare quod promiserat; non solum gratiam dedit, sed et veritatem. Quomodo exhibita est veritas? Quia factum est quod promissum. Quid est ergo. GRATIAM PRO GRATIA? Viam aeternam pro merito fidei. Fide promoveret Deum; et qui digni non eramus quibus peccata dimittentes, ex ea quia tantum donum indigne accipimus, gratia vocatur. Quid est gratia? Gratia datus. Quid est gratia tibi? Donata, non redditia. Si debebat, merces reddita est, non gratia donata. Si verè debebat, bonus fuisti: si autem, ut verum est, malus fuisti, credidisti autem in eum qui justificat impium; cogita quid per legem tibi immovere debebat, et quid per gratiam consequeris. Consecutus autem istam gratiam eris iustus ex fide: Justus enim ex fide vivit: et promoveret Deum vivendo ex fide: cim promoveret Deum vivendo ex fide, accipies premium immortalitatem et vitam aeternam. Et illa gratia est. Nam pro quo merito accipisti vitam aeternam? Pro gratia. Si enim factis gratia est, et vita aeterna quasi merces est fidet: videtur quidem Deus vitam aeternam tanquam debitum reddere (cum debitem). Fidelis, quia promoveret illum per fidem. Sed quia ipsa factis gratia est: et vita eterna gratia est pro gratia... Dona sua coronat, non merita tua. Ergo omnes de plenitudine ejus accipimus; de plenitudine misericordia ejus, de abundantia bonitatis ejus. Quid? Remissionem peccatorum, ut justificarem us ex fide. Et insuper quid? Et GRATIAM PRO GRATIA? id est, pro hoc gratia in qua ex fide vivimus, recipi sumus aliud. Quid tamen nisi gratiam? Nam si dico, quia et hoc debetur, aliquid milius assigno, quam si debetur. Coronat autem in nobis Deus dona misericordie sue: sed si in ea gratia quam primam accipimus, perseveranter ambulamus. Ita S. Augustinus, tract. 5 in Joan., n. 8, 9, 10.

De plenitudine ejus omnes accipimus, et gratiam pro gratia. «Quam? Pro quā? pergat ideo Augustinus. Pro veteri novam. Quoniamdmodum enim duplex erat iustitiam: Secundum iustitiam que in lege est, ait Apostolus, Philipp. 3, «factus irreprobabilis. Et duplex fides: «Ex fide in fidem.» Et adoptio duplex: «Quorum

adoptionis est. Et duplex gloria: «Si enim quod evacuatur per gloriam est, multò magis quod manet in gloria.» 2 Cor. 3. Et lex duplex: «Lex spiritus vite liberavit me.» Rom. 7, 6. Et duplex servitus. «Quorum servi tuis; et iterum: «Servimus in novitate spiritus, et non in vetustate litterarum.» Et testamentum duplex: «Consummabo super dominum Israel, et super dominum Iuda testamentum novum non secundum testamentum quod feci patribus eorum.» Hebr. 8, 9. Et duplex sanctificatio, et duplex baptismus, et duplex sacrificium, et templum, et circumcisio duplex: ita et duplex gratia. Sed illi quidem quasi figura sunt, hec quasi veritas... Quoniam inter hanc et illam adoptionem differentia est? Illa testemtatio honorabatur, haec répsa. De illa ait Prophet: «Ego dixi: Dili estis, et filii Excelsum omnes;» de hī dicitur: «Ex Deo nati sunt. Quoniam ratione? Per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus sancti.» Et illi quidem postquam filii appellati sunt, adhuc spiritum servitius habebant: erant enim servi, et hī appellatione honorabantur; nos liberū tunc facti, non nomine, sed re honorem acceptimus. «Non enim, inquit apostolus, Rom. 8, «acceptis spiritum servitius iterum in timore, sed acceptis spiritum adoptionis filiorum Dei, in quo clamamus, Abba (Pater)...» Illi cim idola non colebant, neque fornicatebant, neque adulterum committebant, vocabantur sancti: nos vero non in hujusmodi abstinentia, sed in majoribus acquisitione et possessione facti sumus sancti. «Ut sancta sit corporis et spiritu... Pacem septuaginta et sanctimoniam, sine qua nemo videt Deum.» 1 Cor. 7, 15. «Proficiens sanctificationem in timore Dei,» Hebr. 12. Christianorum igitur sanctitas intrinsecus radicem habet à Spiritu sancti adventu, et in vita longi perfectiore posita est quam Judaica... Gratia salutis consequenter. Nam qui non propriis meritis à Deo electi sunt, eos perspicuum est propter gratiam hujusmodi hominum consequens: Nos autem omnes salvi quoque facti sumus gratiā, sed non eodem modo, neque isdem de rebus, sed longè majoribus et excelsioribus. Non enim nobis haec dantur gratia data est, venti scilicet peccatorum, quam cum illis communicanus; omnes enim peccaverunt sed justitia, sanctificatio, adoptionis, Spiritus sancti gratia longè clarior, longè superior: ad hanc et altera major, hoc est, à Spiritu et reconciliatione fiducia. Huius gratia causa Deo chari facti sumus, non amplius ut servi, sed ut filii et amici. Sic «accipimus gratiam pro gratia...» Non solum lex, sed ipsa creatio hominis ex nihil gratia quedam fuit, utpote nullus precedentibus meritis data. Deinde quid à Deo conditi et facienda et utenda didicimus, et horum à natura legem acceperimus, et conscientia iudicium incorruptum nobis ab opifice Deo tributum sit. Gratia præterea fuit, ut hanc legem quadammodo obliteraram et corruptam, per legem scriptam recuperaremus. Consentaneum namque erat ut qui datum semel à Deo preceptum adulterari et corrumpirent, ponam lucent: verum mitius nobiscum actum est. Iterum emendandi medicina adhibita, non debita quidem, sed à misericordia et gratia proveniens. Nam quid gratia sit et misericordia, David confirmat,

S. XXIII.

dicens: «Faciens misericordias Dominus... Notas fecit vias suas Moysi, filii Israel voluntates suas.» Misericordia igitur et gratia fuit legem accipere: sea majoris gratiae fuit accipere que nobis à Christo collata sunt beneficia. VERS. 17.—Quia lex per Moysen data est, gratia et veritas per Jesum Christum facta est. «Lex substrivit, ut abundaret delictum (inquit apostolus, Rom. 5). Hoc proderat superbus ut abundaret delictum: multum enim scilicet dabat, et quasi viribus suis multum assignabant; et non poterant implere justitiam, nisi adjuvaret ille qui füsserat. Superbius illorum volens domare Deus, dedit legem, tanquam dicens: Ecce impleta, ne putes deesse iudicem. Non deest qui jubeat, sed deessi qui implat. Unde non implat? Quia natus cum traducere peccati et mortis..... Sed non te in eternum tenebit vinculum peccati; quia mortem tuam eternam occidit mors temporalis Domini tui. Ipsa est gratia, ipsa est et veritas; quia promissa et exhibita. Non erat ista in veteri Testamento, quia lez minabatur, non opitulabatur; jubebat, non sanabat; languorem ostendebat, non auferebat: sed illi præparabat medico venturo cura gratiae et veritatis; tanquam ad aliquem quem curare vult medicus, mittat primò serum suum ut ligatum illum inveniat. Sanus non erat, sanari solebat, et ne sanaretur, sanum se esse jactabat: missa lex est, ligavit eum, inventi se reum, iam clamat de ligatur. Venerabatur. Curat Dominus, curat amaritatem et acribus medicamentis: dicit enim exegroti: Ferio; dicit: Toleria; dicit: Noli diligere mundum, habeo patientiam; cureret te ignis continentia, ferrum persecutionum tolereret vulnera tua. Exspescobas, quanvis ligatus: liber ille et non ligatus bibit quod tibi dabit; prior passus est ut te consolaretur, tanquam dicens: Quod times nisi pro te, prior patior pro te. Haec est gratia, et magna gratia. Quis illam dignè collaudat?» Ita S. Augusti, tract. 5 in Joan., n. 41, 14.

Lex per Moysen data est, gratia et veritas per Jesum Christum facta est. S. Augusti, ibid., n. 16: Per servum lex data est, et reos fecit: et per imperatorem indulgentia data est, et reos liberavit. Lex per Moysen data est. Non sibi aliiquid amplius servus assignat, quidem quod per illum factum est. Electus ad magnum ministerium tanquam filius in domo, sed tam seruos, et agere secundum legem potest: solvere à reatu legis non potest.

VERS. 19.—Et hoc est testimonium Joannis, quando miscruerunt Iudei ab Ierosolymis sacerdos et levitas ad eum, ut interrogaret eum: Tu quis es? Quid Christo respondebis, cum nos interrogabat: Tu quis es? Christianus? Religious? Sacerdos? Qualem mores et opera demonstrant? Nonne potius paganum, secularem, laicum? Terribilem interrogationem ipsi prævenimus. Nobis sincerè respondet cor nostrum. Amorem proprium ne audiamus: adulator est, seductor est. Aliis ne credamus, quos sepe fallimus simulatione virtutum, et vicious nos fallunt adulatori sermonibus. Cum ab hominibus laudamus, imitetur Joannem, laudes indebitas sincrè, modestè, veridicè repudiemus. Deus operam ut Deus potius laudetur, à quo habet homo quidquid in eojure laudatur. Deo ita

(Trois.)

adhæreamus, ut si non meritò laudamur, corrigamus eos quos possumus; et arbitrarentur aut in nobis esse quod non est; aut nostrum esse quod Dei est; aut ea laudent, que quamvis non desint nobis, aut etiam suspirant, nequamnam famam sunt laudabili, velut sunt bona omnia, que vel cum pecoribus habemus communia, vel cum impis hominibus. Si autem meritò laudamur propter Deum, gratulemur eis quibus placet verum bonum; non tamen quia placemus hominibus, sed si coram Deo tales sumus, quales nos esse credunt, et non tributari nobis, sed Deo, cuius dona sunt omnia, que verò meritò laudant. Si landes repudiemus, ut veritatem non offendamus: quia, ut ait S. Augustinus, tunc humiliatis in parte non est ponenda falsitas. Joannem considerate; Joannem audite. Tanta erat ejus excellētia ut posset credi Christus: et in eo probata est humilitas ejus, quia dixit se non esse, cum posset credi esse. Imitemur humiliētēm Praconis, et intelligamus celitudo inētūm Iudicis. Medius vestrū stetit, quem vos nesciēt. Nec mirum: Lumen est, vos tenebre. Ego in aqua tantum, ille in Spiritu sancto baptizat. Post me venturus est: sed prior me est, cuius ego non sum dignus ut soleam ejus corrigāam calecēt. Ita S. Augustinus, tract. 4 in Joannem. «Quantum se objicit! Et idētē multū elevatus est: quānam qui se humiliat, exaltabitur. Si dicere: Hic venit post me, qui ante me factus est, cuius tantummodo corrigāam calecēt dignus sum solvēre; multū est se humiliasset. Quando autem nec ad hoc dignatus dicit, verè plenus Spiritu sancto erat, qui sic ait Dominum agnivit, et ex sero annuis fieri meritū. »

Vers. 29. — Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi. Ecce Agnus, non Paschalis legalis et typicus, sed vere. Pascua nostrum immolatus est Christus. Ecce catholice Patris sacerdotēm simili et viciniam: singulariter ille est Agnus Dei, quia singulariter hiūs Agni sanguine solo homines redimi poterunt. Hic, inquit S. Augustinus, tract. 7 in Joann., n. 3, Agnus est immaculatus, pro omnibus ad occisionēm decandas, ut mundi peccatum amoreat, ut orbis exterminatorēm erat, ut mortem pro omnibus obēdient morte absolvat, ut soleat hominum maledictionem, ut casset tandem illud: «Terra es, et in terrā revertere; ut sit illē secundus Adam, non è terrā, sed è caelo, omnīque boni principiū naturae humanae existat, totū inēcti interītas, eterna vita conciliator, causa reformatiōis ad Deum, pietatis et justitiae principiū, via denuo ad regnum celorum. Unus enim mortuus est Agnus pro omnibus (verba sunt S. Cyrilli Alex., lib. 2 in Joannem); omnēs hominū gregem servans Deo ac Patri: unus pro omnibus, ut omnes Deo subjiciantur: unus pro omnibus, ut omnes sacrificari: ut omnes dñe non jam sibi vivant, sed ei per ipso mortuus est et resurrexit. Nam cum in multis peccatis essent, atque idcirco morti et corrptioni obnoxii, dedit Ilūm suum Pater redēptionēm pro nobis, unum pro omnibus, quoniam omnia sunt in ipso, et omnibus melior est. Unus pro omnibus mortuus est, ut omnes vivamus in ipso. Cum enim occisionē pro omnibus Agnum mors absorpsert, simul etiam in ipso et

Vers. 52. — Vidi Sp̄iritum descendētēm quasi columbam de celo, et manū super eum. Morum innocentia, puritas, simplicitas, mansuetudo, charitas, honorum operum fecunditas, agni et columbas symboli, quorum primo Christus, altero Sp̄iritus sanctus designati voluit, Christianis commendātor. Sp̄iritum sanctum in Baptismo, alīisque sacramentis recipimus; sed heu, in paucis manet; a pluribus illam contristantis, illi resistenter, contumeliamque illi facientibus, discedit. Vidi Sp̄iritum descendētēm, et manētēm super eum.

S. Cyril. Alex., lib. 2 in Joann., p. 125: «Cū homo factuāt̄ Dei Verbum, Sp̄iritum à Patre accepit ut unus nobis, non sibi speciāliter aliiquid accipiens (erat enim ipsa longior Sp̄iritus) sed accepit nature nostrā conservaret, ut homo; et rursus radirentur in nobis gratiam quae recesserat; is qui peccatum non nevi. Hanc ob causam S. Praecursor addidit: «Vidi Sp̄iritum descendētēm de celo, et manū super eum. » Apollonius enim ex nobis proper peccatum: «Fatus est autem velut unus ex nobis qui peccatum non novit, ut assereret Sp̄iritus manere in nobis, cūm discederit aut subducendū se cauſam in ipso non haberet. Igū nobis per sp̄iritum Sp̄iritum accipit, et naturē velut botum renovat. »

Vers. 55. — Super quem videris Sp̄iritum descendētēm et manētēm super eum, hic est qui baptizat in Sp̄iritu sancto. S. August., tract. 6 in Joannem: «Petrus baptizet, hic est qui baptizat; Paulus baptizet, hic est qui baptizat; Judas baptizet, hic est qui baptizat. Nam si pro diversitate meritorum baptismū sanctū est; tanta diversa sunt merita, diversa erunt baptismata, et tanta quicquid melius putatur accipere, quanto à nobis videtur accipisse. Sancti in Ecclesiā, boni de quibus Apostolus ait, 2 Tim. 2, 19: «Nox Domini q̄c sunt ejus, et diversarū gratiarū sunt, non omnes pariter habent, sunt illi aliis sanctiores, sunt illi aliis maiores. Quare ergo si unus ab illo, verbi gratiā, iusto sancto baptizetur, aliis ab alio inferioris meriti apud Deum, inferioris gradus, inferioris continentia, inferioris vita, unum tamē et par et aquale est quod accepérunt, nisi quid? » Hic est qui baptizat, Christus Jesus? Itē baptisma collatum ab improbus ministris, quā etiam ab hereticis et schismatis, ratum et bonum est: sed attendant infelices fratres nostri qui ab Ecclesia separati

sunt, nec ad ejus unitatē et communionē redire curant, nihil illi prodesse baptismū, nisi veniant ad columbam. Baptismū habes, charitatem nō habes. Ostende quonodo habeat charitatem, qui dividit unitatē. Ego, inquit Calvinianus vel Lutheranus, habe baptismū. Habes, sed baptismū ille sine charitate nihil tibi prodest: quia sine charitate tu nihil es. «Nam baptismū ille, etiam in illo qui nihil est, non est nihil; immo magnum aliiquid est propter illum de quo dictum est, «Hic est qui baptizat. » Sed ne putares illud quod magnū est, tibi aliiquid prodest posse si non fueris in unitate, super baptizatū columba descendit tanquā dicens: «Si baptismū habes, esto in columba, ne nobis prodest quod habes. Veni ad columbam, non ut incipias habere quod non habebas, sed ut prodesse tibi incipias quod habebas. Foris enim habebas baptismū ad periculum: initio si habueris, incipit prodesse ad salutem. Veni, columba te vocat, gemendo te vocat. » Fratres nostros nondum Ecclesie conjunctos, vos qui intus estis, et ad columbam pertinetis, et gemendo vocate, non rixando: vocate orando, vocate invitando, vocate jejunando, de charitate intelligent quia doletis illis. Non dubito qui si videant dolorem vestrum, confundentur, et reviviscant.... Omnia clamant adversus illos, omnes pagina diei, omnes prophetā, totum Evangelium, omnes Apostolicā Literā, omnis genitus columba: et nondum evigilant, nondum expurgantur. Sed si columba sumus, genemus, tolleremus, speremus. Aderit misericordia Dei ut afferat ignis Sp̄iritus sancti in simplicitate vestrā, et venient. Non est desperandum, orate, praedicate, diligite, prorsus potens est Dominus. »

Vers. 54. — Et ego vidi, et testimonium perfisi, quia hic est Filius Dei. Oportebat ut ille baptizaret, qui est Filius Dei unicus, non adoptatus. «Adoptati filii, ministri sunt Unici; Unicus habet potestatem, adoptati ministerium. Licet baptizet minister non pertinet ad numerum filiorum, quia male viuit et malè egit, quid nos consulari? Hic est qui baptizat. » Sic Augustinus, tract. 7 in Joannem, n. 4.

Vers. 55, 56, 57. — Ecce Agnus Dei. Joannes discipulos ad sequendum Jesum disponebat, illum Agnum Dei rursus indigitat, et tollere peccatum mundi confirmat, scit apud prophetam Isa. 43, 25, ait: «Ego sum, ego sum ipse, qui deo omnes iniquitates tuas propter me, et peccatorum tuorum non recordabor. Non frustra verò eadem de Salvatore repeatit S. Praecursor. Officium quippe doctoris est res nondum percepta discipulorum mentibus inculcare, ad corrum utilitatem. Unde S. Paulus ait, Philipp. 3, 1: «Eudem vobis scribere miti quidem non pigram, vobis autem necessarium. Tam salutifer autem repetitione, et iterata demonstratione Jesu ut vicimē pro omnium hominum expiatione à Deo destinata, Ecce Agnus Dei, etc., tantum discipulis profuit S. Joannes, ut illis persuaserit sequi Christum, et ejus disciplina sese jam tunc adjungere. Ei audierunt eum duo discipuli loquentes, et securi sunt Jesum. Adorandam hanc victimam sequamur, ut ejus membra; sequamur Agnum quācumque levit, stolas nostras in ejus sanguine lavavimus,

Vers. 47. — Vidi Jesus Nathanael venientem ad se, et dicit de eo: Ecce verè Israelita, in quo dolis non es. Neminem eorum quos ad apostolatum vocavit, ita commendavit Dominus Jesus. Id nec Andreas, nec

Petro, nec Philippo dictum, quod de Nathanaele dictum est. Cur ergo illum in Apostolorum numerum non adlegit? Questionem solvit S. Augustinus, tract. 7 in Joan., n. 17. Nathanael eruditus erat, et peritus legis; propterea noluit Jesus illum inter apostolos suis adscribere, quia idiota elegit unde confundere mundum. Videat vocationem vestram, inquit Apostolus, 1 Cor. 4, 26, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobilitates; sed quae sunt mundi elegit Deus, ut confundant sapientes; et infirma mundi elegit Deus, ut confundant fortia. Erat ergo iste magnus et sine dolo; hoc solo non electus, ne cuiquam videatur Dominus doctos elegit.

Vens. 49. — Respondit ei Nathanael, et ait: Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israel. Christus Jesus magister noster est; cum dociliter illum audiamus ut eis discipuli. Filius Dei unicus est; illum cum religione columbus et diligamus, ut veri Christiani. Rex Israel est; illi serviamus et obediamus ut subditi.

CAPUT II.

1. Et die tertia nuptiae factae sunt in Canâ Galilæa: et erat mater Iesu ibi.

2. Vocatus est autem et Jesus, et discipuli ejus, ad nuptias.

3. Et deficiente vino, dicit mater Iesu ad eum: Vnum non habent.

4. Et dicit ei Jesus: Quid mili et tibi est, mulier? nondum venit hora mea.

5. Dicit mater ejus ministris: Quodecumque dixerit vobis, facite.

6. Erant autem ibi lapides hydriæ sex posita secundum purificationem Judeorum, capientes singula metretas binas vel ternas.

7. Dicit ei Jesus: Implete hydriæ aquâ. Et impletum eas usque ad summum.

8. Et dicit ei Jesus: Haurite nunc, et fert architrâclino. Et tulerunt.

9. Ut autem gustavat architrâclinus aquam vinum factam, et non sciebat unde esset (ministri autem sciabant, qui hauserant aquam) vocat sponsum architrâclinus,

10. Et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit: et cùm inebriati fuerint, tunc id quod deterius est: tu autem servâst bonum vinum usque adhuc.

11. Hoc fecit initium signorum Jesus in Canâ Galilæa: et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli ejus.

12. Post hoc descendit Capharnaum ipse, et mater ejus, et fratres ejus, et discipuli ejus, et ibi manserunt non multis diebus.

13. Et propè erat pascha Judeorum, et ascendit Jesus Jerosolymam:

14. Et inventit in templo vendentes boves, et oves, et columbas, et numulariorum sedentes.

15. Et cini fecisset quasi flagellum de funieulis, omnes ejecti de templo, oves quoque et boves, et numulariorum effudit as, et mensa subvertit.

16. Et his qui columbas vendebant, dixit: Auferte ista hinc, et nolite facere domum Patris mei, domum negotiorum.

17. Recordatus sunt verò discipuli ejus quia scriptum est: Zelus domus tuae comedit me.

18. Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei: Quod siquum ostendis nobis, quia haec facis?

19. Respondit Jesus, et dixit eis: Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitatib[us] illud.

20. Dixerunt ergo Judæi: Quadragesima et sex annis aedificatum est templum hoc, et tu in tribus diebus excitatib[us] illud?

21. Illi autem dicebat de templo corporis sui.

22. Cum ergo resurrexisse a mortuis, recordari sunt discipuli ejus, quia hoc dicebat, et crediderunt Scripturæ, et sermoni quem dixit Jesus.

23. Cum autem esset Jerosolymis in Paschâ, in die festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes signa ejus quæ faciebat.

24. Ipse autem Jesus non credebat semel ipsius eis, eò quod ipse nôsser omnes.

25. Et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

COMMENTARIA.

SENSUS LITTERALIS.

Vers. 1. — *Et die tertia, à profecitione in Galilæam, vel die tertii ex quo sponsus sponsum duxerat, nuptie factæ sunt in Canâ Galilæa, nuptiale convivium, quod per septem aut tres ut minimum dies agebatur more Judeorum, factum est seu continuatum in Canâ urbem Galilæe, distincta à Canâ Sidoniorum, et à Canâ Samariae in tribu Ephraim: Et erat mater Iesu ibi, iure propinquitatis, ut credere per est, invitata. Quis ha-rua nuptiarum sponsus fuerit, incertum.*

Vers. 2. — *Vocatus est autem et Jesus, et discipuli*

Vers. 1 jusqu'au 6. — Trois jours après il se fit des noces à Canâ en Galilée, et la mère de Jésus y était. Jésus fut aussi convié aux noces avec ses disciples. Et le vin venant à manquer, la mère de Jésus lui dit: Ils n'ont point de vin, etc.—Trois jours après que le Fils de Dieu fut parti pour aller en Galilée, que Nathanael fut venu trouver Jésus-Christ, il se fit des noces à Canâ. Ces noces étaient apparemment de celles qu'en des proches de la sainte Vierge, tant à cause que Canâ, où ces noces se faisaient, était alors celle qui n'est pas si bon: mais pour vous, vous avez réservé le vin jusqu'à cette heure.

4. Ce fut là le premier des miracles de Jésus, qui fut fait à Canâ en Galilée; et par là il fit éclater sa gloire; et ses disciples crurent en lui.

12. Après cela, il s'en alla à Capharnaüm avec sa mère, et ses frères et ses disciples; mais ils n'y demeurèrent pas longtemps.

13. Et la pâque des Juifs étant proche, Jésus s'en alla à Jérusalem.

14. Et il trouva dans le temple des gens qui vendaient des bœufs, des moutons et des colombe[s], comme aussi des changeurs qui y étaient assis.

15. Il fit une espèce de fouet avec de petites cordes, et les classa tous du temple, avec les moutons et les bœufs; il jeta aussi par terre l'argent des changeurs, et il renversa leurs comptoirs.

16. Et il dit à ceux qui vendaient des colombes: Otez tout cela d'ici, et ne faites pas de la maison de mon Père une maison de trafic.

17. Alors ses disciples se souvinrent qu'il est écrit: Le zèle de votre maison me dévore.

18. Les Juifs donc prennent la parole, lui dirent:

Par quel miracle nous montrez-vous que vous avez droit de faire de telles choses?

19. Jésus répondit et leur dit: Détruisez ce temple, et je le rétablirai en trois jours.

20. Les Juifs lui répondirent: On a été quarante six ans à bâtir ce temple, et vous le rétablirez en trois jours?

21. Mais il entendait parler du temple de son corps.

22. Quand donc il fut ressuscité d'entre les morts, ses disciples se souvinrent qu'il leur avait dit cela; et ils crurent à l'Écriture, et à la parole que Jésus avait dit.

23. Or, comme Jésus était à Jérusalem durant les jours de la fête de Pâques, plusieurs crurent en son nom, voyant les miracles qu'il faisait.

24. Mais Jésus ne se flattait point à eux parce qu'il les connaissait tous.

25. Et qu'il n'avait pas besoin que personne lui rendît témoignage d'aucun homme, car il connaissait par lui-même ce qu'il avait dans l'homme.

COMMENTARIA.

SENSUS LITTERALIS.

ejus ad nuptias. S. Cyrill. Alexand., Eb. 2 in Joan., p. 154: Cùm nuptie celebrarentur, castè nimirum et honestè, Jesus unù cum discipulis suis invitatus venit, non tam epulatus, quâm ut miraculum faceret, ac praeter generationis humanae principiū sanctificaret. Conviebat enim ut qui naturam ipsum hominis renovatur ac totam in meliore statum revocaturus erat, non solum iis qui jam nati erant benedictionem imperitare, sed eti quoque qui postea nascituri essent gratiam praestrneret, et eorum ortum sanctum efficeret.

Il avait dèssein d'autoriser sa mission parmi les hommes. Il voulait enfin tracer, dans cette merveille de l'eau changée en vin par la vertu de sa bénédiction, une image du changement beaucoup plus miraculeux de la faiblesse de l'homme en la force de Dieu même, de la Synagogue des Juifs en l'Eglise de Jésus-Christ, de l'Assemblée criminelle des idolâtres conspirant contre la vraie Religion en une sainte société de fidèles adorateurs du Dieu véritable.

On a marqué en passant qu'elle pouvait être la raison qui porta la sainte Vierge à dire à Jésus que le vin manquait: car comme elle était peut-être la proche parente ou de l'épouse ou de l'époux, et chargée d'une partie du soin des noces, elle eut recours dans ce besoin à celui qu'elle regardait comme tout-puissant. Et on ne peut même douter que ce n'ait été par un mouvement de l'esprit de Dieu qu'elle se fut obligée de représenter à son Fils le besoin où se trouvaient les conviés. Il est vrai qu'il la rebute en apparence, en lui disant: Qu'y a-t-il de commun entre vous et moi, ô femme? Mais si on prend bien le vrais sens de ces paroles, on comprendra aisément que c'est à tort que différents herétiques en ont tiré cette fausse conséquence: Que Marie n'était donc pas revenue par Jésus-Christ pour sa vraie mère. Car il s'agissait alors de faire un miracle, et de le faire pour prouver aux Juifs sa divinité. Il fallait donc d'une part que la sainte Vierge représentât à Jésus-Christ le besoin où l'on se trouvait, afin qu'il parût y avoir nécessité à faire un miracle. Et il était important de l'autre que Jésus-Christ, en parlant à la sainte Vierge, fit connaître publiquement que dans les œuvres de sa puissance il agissait non comme homme, mais comme Dieu. Et ainsi, quoiqu'elle fut véritablement la mère de Dieu, parce que le Fils de Dieu s'était fait homme dans son chaste sein, c'était néanmoins comme Dieu de toute éternité qu'il pouvait faire et